



# Forblad

**Byg hele året**

**jm.**

**Tidsskrifter**

**Arkitekten 1948, Ugehæfte**

**1948**

## BYG HELE AARET

Statens Byggeforskningsinstitut har fornylig udsendt to pjecer: *Betonstøbning om vinteren* og *Byg hele aaret*, som kan faas ved henvendelse til Statens Byggeforskningsinstitut, Borgergade 20, København K, pålæ 9855, prisen er 4,00 kr. for hver.

Det fremhæves ustandseligt, at bygningsindustrien endnu i alt for høj grad er baseret paa forældede haandværksmæssige principper, og at en rationalisering er paakrævet. Imidlertid vil byggeriet ifølge sagens natur vedblive med at være „udendørs“ arbejde, og her sætter klimaforholdene en naturlig grænse for det tidsrum af aaret, som egner sig til byggevirksomhed. Det er da en selvfølge, at et af de første spørgsmaal, der melder sig, naar man taler om rationalisering af byggeriet, er dette: hvordan kan man overvinde sæsonhindringerne for byggeriet. Det er prissværdigt, at Statens Byggeforskningsinstitut kun et aar efter, at man begyndte sin virksomhed kan fremlægge resultater af en undersøgelse af disse spørgsmaal under en saadan form, at de kan anvendes til videre forsøg.

Undersøgelserne har foreløbig omfattet indsamling af danske og udenlandske erfaringer, økonomiske beregninger samt forsøg i praksis paa 7 byggepladser i vinteren 1947-48. Paa dette grundlag er de to nævnte foreløbige vejledninger udarbejdede. Institutet er nu ved at etablere samarbejde med ca. 50 byggepladser over hele landet for gennem forsøg i vinteren 1948-49 at efterprøve de foreslaaede foranstaltninger.

Det er begribeligvis ikke til at sige paa forhaand i hvor stor udstrækning sæsonstandsninger kan undgaas, men den betydning, dette arbejde har, fremgaar ganske tydeligt af nogle beregninger, som er foretaget. Tænker man sig f. eks. at sæsonstandsningerne kan halveres, vil det svare til en gevinst paa ca. 10 millioner ekstra arbejdstimer om aaret, eller den arbejdskraft, der medgaar til 4-5000 lejligheder, eller gennemsnitlig en maaned kortere byggetid for boligbyggeriet. For haandværkerne betyder dette naturligvis en tilsvarende forøgelse af deres indtægter, og for samfundet en kraftig besparelse i de aarlige arbejdsløshedsudgifter. Det er jo ikke alene frost og sne, der standser arbejdet. Der spildes mange arbejdstimer paa grund af regn og blæst, og alene vintermørket forårsager ved den almindelige afkortning af arbejdstiden et tab paa ca. 2 millioner arbejdstimer.

Nu skal man ikke vente sig, at de foranstaltninger, der omtales, er af epokegørende karakter, det er ikke Ole Opfinder, der er paa spil. Tværtimod er det ganske kendte metoder, der foreslaas bragt i anvendelse, og det drejer sig snarere om, under hvilke former disse kan finde anvendelse i det enkelte tilfælde. Det er for eksempel saa indlysende, at man modarbejder mørket ved at tænde kunstigt lys. Det har man i lange tider brugt paa skibsværfterne, som jo til en vis grad arbejder under de samme for-

hold som husbyggeriet. Men for at kunstig belysning kan betale sig, maa den tilrettelægges saaledes, at det mest mulige af materiellet i uskadet stand kan flyttes indenfor byggepladsen og kan anvendes igen paa andre byggepladser. Det er netop disse forhold, som der udførligt gøres rede for i pjecen.

Af særlig aktuel interesse er imidlertid den forberedende planlægning, som bør foretages nu inden vinteren for alvor sætter ind. Allerede om efteraaret maa man sikre sig, at ovne, brændsel, presenninger, halmmaatter o. s. v. findes i tilstrækkeligt omfang. Alt arbejde i jorden bør fremmes, halvfærdige boligveje vil kunne benyttes til arbejdskørsel uafhængigt af frost- og tøvningnerne, og kloak og dræn lagt i tide vil kunne holde byggepladsen tør. Hvis man har indlagt det endelige vandstik med det samme, kan man sikre sig vand i frostperioder, og har man sørget for muligheder til at installere centralvarmekedlerne om efteraaret, er det en let sag at skaffe sig varme til forskellige formaal. Det er en selvfølgelig hovedregel, der gælder alle sæsonforanstaltninger, at de skal iværksættes, før vanskelighederne indtræder. En forudseende planlægning er den bedste førstehjælp.

Er vintervejret kommet maa man sætte ind med beskyttelsesforanstaltningerne. Arbejdsstyrken maa beskyttes mod vejret med dertil egnet arbejdstøj og ved hensigtsmæssig indretning af opholdsskurene, ved anbringelse af læskærme og ovne paa arbejdsstedet. Byggematerialerne maa beskyttes mod frost og nedbør, og det ufærdige hus maa ligeledes beskyttes mod frostsprængninger i fundamenter og frisk murværk. Om alle disse foranstaltninger faar man udtømmende besked i de udsendte pjecer. For at det skal lykkes at komme til et heldigt resultat i kampen mod sæsonhindringerne, maa der vises interesse, velvilje og positiv indstilling fra alle parter, baade fra arbejdere, mestre, leverandører, bygherrer, teknikere og myndigheder. For at stimulere denne interesse har Statens Byggeforskningsinstitut gennem forhandling med forskellige fagministerier opnaaet en del forhaandstilsagn om støtte. Arbejdsministeriet vil saaledes yde et tilskud til murermestre paa forsøgspladserne til delvis dækning af udgifterne, Boligministeriet tillader, at en del af udgifterne til kunstig belysning medregnes i de statslaansberettigede udgifter, og Handelsministeriet har lettet anskaffelse af molskinsarbejdstøj til de af forsøgene berørte arbejdere samt givet importtilladelse til specielle ovne. Myndighedernes velvilje har altsaa allerede givet sig et første udslag, nu er det bygherrernes tur til at overveje de økonomiske fordele, der er ved kontinuerligt byggeri, mestrenes og arbejdernes tur til at kaste gamle vaner over bord, og teknikernes tur til at planlægge med vinterbyggeri for øje. Arkitekterne vil uden tvivl gaa 100 pct. ind for disse bestræbelser.